

Varhaiskasvatuksen turvallisuussuunnittelu – kuulemistilaisuus 23.11.2016

Opetushallitus on päivittämässä Päivähoidon turvallisuussuunnittelu-opasta. Tehyltä on pyydetty keskeisiä muutosehdotuksia uudistuvaan varhaiskasvatuksen turvallisuusoppaaseen. Tehyn näkemyksen mukaan opas varsin kattavasti laadittu, mutta vaatii tietojen ajan tasalle saattamista, selkiyttämistä ja tarkennuksia.

Kappaleita ja niiden sisältöä tulee selkiyttää, esimerkkinä s. 34 Lasten sairaudet ja tapaturmat. Kappaleessa on paljon asioita sekavassa järjestyksessä ilman väliotsikoita. Jokaisen luvun päätteeksi voisi olla "laatikko" tärkeimmistä tehtävistä toimenpiteistä.

Perehdytys

Turvallisuuskoulutuksen tulee olla osa uusien työntekijöiden ja opiskelijoiden systemaattista perehdytystä. Turvallisuuskoulutus tulee olla ensimmäisen perehdytyspäivän ohjelmassa. Työntekijän ammatillinen osaaminen ja työkokemus pitää huomioida ja näin ollen perehdytetään riittävästi työhön, työpaikan työolosuhteisiin, työ- ja tuotantomenetelmiin, työssä käytettäviin työvälineisiin ja niiden oikeaan käyttöön sekä turvallisiin työtapoihin erityisesti ennen uuden työn tai tehtävän aloittamista tai työtehtävien muuttuessa sekä ennen uusien työvälineiden ja työ- tai tuotantomenetelmien käyttöön ottamista (Työturvallisuuslaki 14§). Sivun 17 alkuun kappaleeseen Työturvallisuuslaki ja työsuojelu tulee kuormittavuustekijöihin lisätä myös psykososiaaliset kuormitustekijät

Henkilökunnan riittävyys ja kelpoisuus

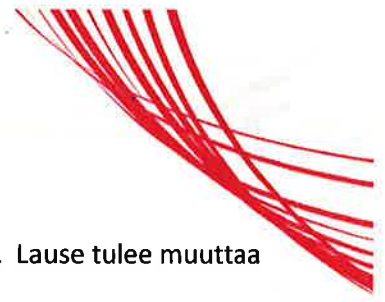
Koulutetun henkilökunnan riittävyys on tärkein turvallisuuden takaava yksittäinen tekijä. Työnantajan velvollisuutena on huolehtia siitä, että laissa ja asetuksessa säädetty henkilöstömitoitus ja ryhmäkokokatto toteutuu koko toimintapäivän ajan. Turvallisuusopasta laadittaessa on hyvä arvioida, tuleeko retkien henkilöstömitoitusta ohjeistaa muusta mitoituksesta poikkeavalla tavalla. Joissakin esiopetuksen yksiköissä käydään uimassa uimahallissa. Tämä tulee huomioida uudessa oppaassa.

Lääkehoito

Lääkehoidon lähtökohtana olla Turvallinen lääkehoito - Opas lääkehoitosuunnitelman tekemiseen sosiaali- ja terveydenhuollossa (2015) ja oppaan mukainen lääkehoitosuunnitelma. Eritystä huomioita tulee kiinnittää siihen, miten vanhemmat tuovat lasten lääkkeet päiväkotiin, henkilökunnan lääkehoito-osaaminen, osaamisen varmistaminen, koulutus ja vastuukysymykset. Listaus lääkekaapin sisällöstä vaatii päivittämistä.

Sisäilma, vesivauriot ja home

Kiinteistöjen sisäilmaan tulee kiinnittää erityistä huomiota. Huono sisäilma, home jne. aiheuttavat merkittävä terveysongelmia lapsille ja työntekijöille. Sivulla 81 todetaan että kiinteistön omistaja

on useimmissa tapauksissa vastuussa tarpeellisten korjausten tekemisestä. Lause tulee muuttaa siten, että vastuu on aina kiinteistön omistajalla.

Ensiaputaidot

Henkilöstön tulee ylläpitää ensiaputaitojaan riittävän usein käydyllä koulutuksella.

Sosiaalihuoltolain mukainen ilmoitusvelvollisuus

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) seuraava pykälä tulee lisätä oppaaseen:

35 § Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi

Jos terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö, sosiaalikuraattori taikka sosiaalitoimen, opetustoimen, liikuntatoimen, lasten päivähoidon, pelastuslaitoksen, Hätäkeskuslaitoksen, Tullin, poliisin, Rikosseuraamuslaitoksen, työ- ja elinkeinoviranomaisen, Kansaneläkelaitoksen tai ulosottoviranomaisen palveluksessa oleva on tehtävässään saanut tietää henkilöstä, jonka sosiaalihuollon tarve on ilmeinen, hänen on ohjattava henkilö hakemaan sosiaalipalveluja tai henkilön antaessa suostumuksensa otettava yhteyttä kunnallisesta sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen, jotta tuen tarve arvioitaisiin.

Jos suostumusta ei voida saada ja henkilö on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan, tai lapsen etu sitä välttämättä vaatii, 1 momentissa tarkoitettujen henkilöiden on tehtävä ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta salassapitosäännösten estämättä viipymättä.

Myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu henkilö voi tehdä ilmoituksen häntä koskevien salassapitosäännösten estämättä.

Lastensuojeluilmoituksen ja ennakollisen lastensuojeluilmoituksen tekemisestä säädetään lastensuojelulain 25 ja 25 c §:ssä. Jos ilmoitusvelvollinen henkilö on ottanut viipymättä yhteyttä sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen siten kuin 1—3 momentissa säädetään ja ilmoittanut yhteydenoton syyt, ei samojen tietojen perusteella tarvitse tehdä lastensuojeluilmoitusta.

Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi

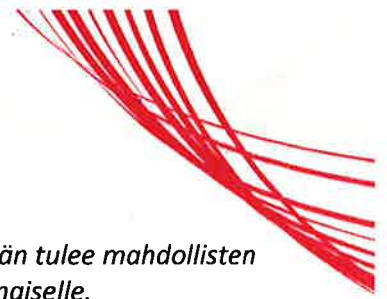
Pelastuslain (379/2011) seuraava pykälä tulee lisätä oppaaseen:

42 § Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemisessä

Pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön.

Jos viranomaiset virkatoimiensa yhteydessä havaitsevat tai muutoin saavat tietää rakennuksessa, asunnossa tai muussa kohteessa ilmeisen palonvaaran tai muun onnettomuusriskin, heidän tulee mahdollisten salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa asiasta alueen pelastusviranomaiselle. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös kuntaa, muuta julkisyhteisöä ja näiden palveluksessa olevaa henkilöstöä sekä 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua hoitolaitoksen ylläpidosta ja palvelu- ja tukiasumisen järjestämisestä huolehtivaa toiminnanharjoittajaa ja tämän palveluksessa olevaa henkilöstöä.

Lisätään pelastuslain 42§ yhteistyöstä onnettomuuksien ehkäisemiseksi: ” Jos viranomaiset virkatoimiensa yhteydessä havaitsevat tai muutoin saavat tietää rakennuksessa, asunnossa tai

muussa kohteessa ilmeisen palonvaaran tai muun onnettomuusriskin, heidän tulee mahdollisten salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa asiasta alueen pelastusviranomaiselle. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös kuntaa, muuta julkisyhteisöä ja näiden palveluksessa olevaa henkilöstöä sekä 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua hoitolaitoksen ylläpidosta ja palvelu- ja tukiasumisen järjestämisestä huolehtivaa toiminnanharjoittajaa ja tämän palveluksessa olevaa henkilöstöä.”

Jätehuolto ja terävät instrumentit kuten neulat; tapaturmien ehkäiseminen

Ohjeesta puuttuu, miten neulojen jätehuolto on hoidettu. Neuloja saattavat käyttää esimerkiksi insuliinihoitoiset diabetesta sairastavat lapset. Neulanpistodirektiivin mukaan käytetyt instrumentit (neulat) on luokiteltava saastuneeksi jätteeksi ja pantava turvallisiin umpisäiliöihin. Neulanpistovaaralta on suojattava koko henkilöstöä, terveydenhuollon ammattihenkilöiden lisäksi mm. siivoajat, jotka käsittelevät jätteitä.

Terävät instrumentit terveydenhuollossa oppaan (Työterveyslaitos 2014) mukaisesti (sovelletaan muuallakin kuin terveydenhuollossa huollossa):

Turvallisen työpaikan aikaansaaminen ja terävien instrumenttien aiheuttamien tapaturmien ehkäiseminen vaatii työnantajan ja työntekijöiden yhteistyötä ja järjestelmällistä ja suunnitelmallista ennaltaehkäisevää toimintaa. Toiminnan on perustuttava kattavaan ja perusteelliseen haitta- ja vaaratekijöiden selvittämiseen ja niiden aiheuttamien riskien arvioimiseen. Työnantaja päättää riskien arvioinnin tulosten perusteella toteutettavista toimenpiteistä riskien poistamiseksi ja vähentämiseksi. Onnistunut tapaturmien torjunta vaatii yleensä monipuolisten toimenpiteiden yhdistelmää, joilla kehitetään samanaikaisesti työmenetelmien, työvälineiden, työtapojen ja työympäristön turvallisuutta, henkilönsuojausta ja lisätään työntekijöiden tietoisuutta ja osaamista. Työnantajan on suunniteltava tapaturman varalle ensiaputoimet ja jatkotoimenpiteet yhdessä työterveyshuollon kanssa. Työpaikalla on oltava toimivat terävien instrumenttien aiheuttamien vaaratilanteiden ja tapaturmien ilmoittamis- ja käsittelykäytännöt.

Työnantajan on tarjottava työntekijöilleen mahdollisuus rokotukseen, jos riskien arvioinnissa todetaan työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden vaarantuvan sellaisen biologisen tekijän vuoksi, johon on olemassa tehokkaita rokotteita. Hepatiitti A- ja B-virusta vastaan on saatavilla tehokas rokote.

Vakava väkivalta tai sen uhka

Esimerkki ohjeistuksesta *Väkivaltaisen henkilön kohtaaminen*

Pysy rauhallisena

- yritä viestiä muille avun tai hälytyksen tarpeesta
- kuuntele, keskustele tilanteesta ja sen syistä
- älä vähättele uhkauksia, äläkä väittele tai moralisoi
- tarjoa vaihtoehtoja ja kunniallista perääntymistä.

Hälytä (0) 112

- hälytä mieluummin jo ennakolta, älä odota henkilövahinkoa
- kerro tapahtumapaikka ja -aika sekä tekijän tuntomerkit.

Auta uhria heti, kun se on vaaratta mahdollista

- tuki verenvuodot, tajuton kyljelleen ja elvytä tarvittaessa

Varoita ja suojele muita tilanteen mukaan

A. kuuluta/käske väki suojaisiin sisätiloihin lukkojen taakse; siirry huoneissa suojaiselle seinustalle pöytien alle tai taakse, odota poliisia, ole hiljaa, sulje kännykät tai

B. harkitse poistumista rakennuksesta; jos mahdollista poistumissuunnitelman mukaan tai ikkunan kautta (puhdistat karmit sirpaleista esim. tuolilla)

- tilanteen vaatiessa sovi kokoontumispaikka näköetäisyyden ulkopuolelle
- varmista kaikkien poistuminen kokoontumispaikalle, laske lapset ja hoida ja rauhoita heitä.
- kerro tilannetiedot poliisille - jatkoevakuoinnista päättää poliisi, joka myös tiedottaa siitä ym. toimista.

Estä rikospaikalla

- esineisiin koskeminen, paikan siivoaminen ja muiden kuin poliisi- ja
- pelastusviranomaisten pääsy paikalle Estä rikospaikalla
- esineisiin koskeminen, paikan siivoaminen ja muiden kuin poliisi- ja
- pelastusviranomaisten pääsy paikalle

Jatkotoimet

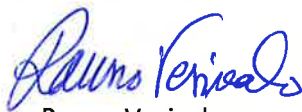
- Päiväkodin johtajan/perhepäivähoidonohjaajan johdolla tiedotusta
- Kriisiryhmän tukitoimia
- Dokumentointi

Rikos- ja/tai lastensuojeluilmoitukset jne.

Kriisiohjeistus

Lausunto on tehty yhteistyössä Suomen Lastenhoitoalan Liitto ry:n kanssa.

Helsingissä 17.11.2016

Rauno Vesivalo
Puheenjohtaja
Tehy ry

Kirsi Sillanpää
Johtaja
Tehy ry

Lisätietoja

Eva Siitonen

Sosiaalipoliittinen asiantuntija

Tehy ry

eva.siitonen@tehy.fi